

Lektiehjælp til børn og unge

Som frivillig lektiehjælper er du med til at give børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk mulighed for at uddanne sig på lige fod med andre børn og unge. For at klæde dig bedst muligt på til opgaven, har vi samlet en række gode råd, som du kan støtte dig til, når du læser lektier med børn.

- Vær rosende og støttende. Vær realistisk men fremhæv de positive sider. Når børnene føler sig trygge, vil de automatisk turde mere.
- En formanende, bedrevidende, moraliserende holdning virker blokerende. At rette må ikke forveksles med at irettesætte.
- Før samtaler med barnet om opgaven. Det udvider ordforråd og forhåndsviden. Det gør også , at I ved, at de har forstået opgaven.
- Få barnet til at forklare, hvordan opgaven skal laves, (så du er den 'dumme' og barnet 'den kloge')
- Giv ikke svaret. Giv hjælp til at finde frem til svaret
- Hvis I er usikre på, hvordan opgaven skal laves, kan I prøve at bladre tilbage i bogen og finde forklaringen der.

Lektiehjælp til voksne

Når du retter

Vurder hvor meget og i hvilke tilfælde du skal rette. Du kan evt. aftale med brugeren, hvornår. Undgå at afbryde for at rette, hvis du forstår hensigten med det, der bliver sagt. Vælg evt. et bestemt område af sprogbrugen, som du retter. Det kan være verbernes bøjning i datid. Brugere skal lære at tale funktionelt og forståeligt dansk. Det perfekte er ikke målet.

Tag udgangspunkt i brugerens modersmål

Find ud af hvordan brugernes modersmål fungerer grammatisk. Hvordan er ordstillingen i spørgende sætninger? Hvordan bøjer man navneordene i tal og køn? Hvad med verberne? Snak med brugere om, hvordan dansk adskiller sig fra deres modersmål.

Brug sprogskolens metode

Den metode sprogskolen underviser i, farver ofte brugernes syn på, hvordan man lærer dansk. Det kan godt skabe forvirring, hvis du tager udgangspunkt (måske uden at være bevidst om det) i nogle andre metoder, og derved går på tværs af sprogskolen. Få brugere til at fortælle, hvordan de arbejder med stoffet i skolen.

Hvor meget udenomssnak?

Vær opmærksom på, at I måske har forskellige forventninger til lektiehjælpen i forhold til hvor meget 'udenomssnak' der skal være.

Tal meget enkelt

Det hjælper ikke at tale langsomt, hvis du samtidig anvender lange, sværeord. Tal i korte sætninger.

Fortæl om dig selv og få brugere til at fortælle

Det giver både en større tryghed og en fornemmelse af, hvor de er i deres dansksproglige udvikling. Brug dit kropssprog med tegn og fagter hvis det er nødvendigt. Sæt dig selv i spil, spørg om deres liv og familie, også selvom du kun skal læse lektier med dem. Skab et tillidsforhold. Bl.a. ved at kunne udtale deres navn rigtigt.

Ros brugere

Der er altid noget at rose, og det giver selvtillid, hvilket giver større motivation og bedre læring. Brugere kan ofte mere end de selv tror, og bliver meget glade, når det går op for dem.

Links

[Matematikkanalen](#)

[Lektiehjælp Online](#)

[Sprog er en gave](#) (video om hvordan forældre kan støtte deres børn indlæring)

Inspiration

Det behøver ikke at være surt slid at læse lektier. Hvis du synes, det begynder at blive ensformigt at give lektiehjælp, kan ideerne på denne side måske vække lysten på ny. God fornøjelse.

Bøger om brugerens hjemland

Gå på biblioteket og find bøger om det land, som den du læser lektier med, kommer fra. Det gør det letter for ham/hende at forstå det danske, fordi stoffet er kendt på forhånd,

Historier fra barndommen

Hvor var vi da vi var ti år gamle? Fortæl hinanden om jeres barndom.

Fotoalbums

Alle medbringer private fotoalbums og snakker om billederne.

Brug nettet

På nettet finder du masser af sider med opgaver i dansk og matematik og andre fag. Se evt. disse links:

www.baskerville.dk – opgaver i grammatik, læsetræning og stavetræning.

www.matematikbogen.dk – opgaver fordelt efter klassetrin.

www.frividen.dk - inspiration til lektiehjælp i matematik, kemi og fysik.

www.emu.dk - masser af materialer om læring, tips til opgaveskrivning og meget mere.

www.globalskole.dk - materialer om den internationale dimension i undervisningen.

www.dr.dk/oline - spil og sjov til de mindre børn.

Kryds og Tværs'er

Kryds og tværs'er kan være en sjov måde at lære nye ord på eller træne stavning. Der findes mange forskellige slags. F.eks. 'Lillebror', som kan fås i kiosker og supermarkeder.

Diktater

Sjov måde at lære at stave på, hvori der også indgår et konkurrenceelement. Kan gøres meget let så alle er med. Der kan købes gode diktater på: gulhoj.dk som har billige diktathæfter til børn i 2-6 klasse.

Letlæsningsbøger

Man kan desuden købe nogle letlæsningsbøger til at have stående i lektiehjælpen. De børn, der ikke har lektier for, kan i stedet få hjælp til at læse dem. Man kan også låne gode letlæsningsbøger på biblioteket. Biblioteket har fag- og skønlitterære bøger til børn i alle aldre. De faglitterære bøger handler fx om dyr, lande eller racerbiler. Sidstnævnte kan være et emne, der for nogle drenge kan gøre det mere interessant at sidde stille og læse.

Vennebogen

Lav en vennebog med relevante informationer om hinanden – den kan også bruges til at være bedre til at huske hvilken baggrund man hver især har.

Aviser

Tag en bunke aviser med, og kig på overskrifter og billeder. Lad brugerne selv vælge nogle artikler ud som de er interesserede i. MetroExpress og Urban er gratis og har korte nyhedsartikler.

Rollespil

Lav rollespil, hvor I skal ringe til lægen, lægge en besked på en telefonsvarer, besøge den nye nabo, til jobsamtale...

Hold en fest

Planlæg en fest og en menu. Brugerne skal selv forhandle sig frem til, hvad der købes ind og selv stå for at lave maden.

Spil for læring

Der er mange måder at lære sprog på. Hvis det ind imellem bliver for tungt at sidde over bøgerne, kan du foreslå et spil.

Scrabble

Spillet fremmer staveevnen og udvider ordforrådet. Deltagerne skal udnytte 7 tilfældige bogstaver bedst muligt. Deltagerne skiftes til at danne ord ligesom i krydsord. De får point for ordene og konkurrerer om at score ekstra point ved hjælp af præmiefelter. Når spillet er slut, vinder den deltager der har scoret flest point.

ABC Bogstavsuppe

Pædagogisk spil hvor man skal fange bogstaverne i en roterende gryde for at danne små ord. Den som først danner et lille ord på kortet, har vundet runden. For 2-4 spillere. Fås i BR til 129.75 kr. Men man kan også selv lave nogle opgaver. I

Memory med ord

Memory er et huskespil som normalt bruges til at træne hukommelsen via billeder. Spillet kan dog også udvides til at træne ord. Lav et antal brikker og skriv nogle ord på dem (sværhedsgraden kan varieres). Der skal være to ens udgaver af alle brikkerne. Læg brikkerne på et bord med bagsiden opad. Hver 'spiller' vender en brik og så gælder det om at huske ordene og hvor de to brikker lå. Spillet kan også bruges til at træne fremmedsprog som tysk og engelsk. I en mere avanceret udgave kan spillet bruges til at træne synonymmer eller antonymer (ord med modsat betydning; fx rig - fattig).

Skibet er ladet med

Alle sidder i en rundkreds. En kaster en blød bold og siger fx: 'Skibet er ladet med s' til en af de andre i rundkredsen. Den, der griber bolden siger et ord, der begynder med s og skal herefter kaste til en anden i rundkredsen, som enten siger et nyt ord med 's' eller får et nyt ord at sige et bogstav med. Kan varieres - fx til kategorier: 'Skibet er ladet med sportsgrene, lande, popstjerner' osv.

Højtlesning

Mange børn får ikke læst højt af deres forældre så ofte. En dag i ferien kan lektiehjælpen bruges til at læse historier højt. Det kan fx være historier af H.C. Andersen, Astrid Lindgren osv.

Litteratur om at lære sprog

Hvordan lærer man egentligt et sprog? Måske er du som lektiehjælper begyndt at interessere dig for det emne. Der er udgivet mange bøger om emnet. Vi har samlet et udpluk nedenfor. På biblioteket finder du endnu flere.

Sprogforum

Dette tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik udgives af INFODOK ved Danmarks Pædagogiske Bibliotek. De overskuelige praksis- og forskningsorienterede artikler skrives af undervisere ved sprogskoler, samt forskere i feltet omkring dansk som andetsprog. De fleste artikler kan hentes fra www.dpu.dk.

På sporet – en antologi i dansk som andetsprog.

En samling af artikler skrevet af fagpersoner om alle tænkelige emner indenfor dansk som andetsprog, f.eks. om samtale og udtale. Den kan hentes på www.uvm.dk under 'udgivelser', dernæst 'online publikationer' og 'voksenuddannelse og folkeoplysning'. Til denne udgivelse er der tilknyttet tre undervisningsvejledninger, et for hvert spor (som danskuddannelserne tidligere var opdelt i). De findes samme sted under overskriften Spor 1, Spor 2, Spor 3.

Det flyvende tæppe

Et nyhedsbrev om undervisningen af tosprogede børn, unge og voksne. Nyhedsbrevet udkommer som e-post den første uge hver måned og man kan få det i sin indbakke ved at tilmelde sig på Undervisningsministeriets hjemmeside. www.uvm.dk

Studier i dansk som andetsprog

En god grundbog med længere forskningsbaserede artikler. Den er udgivet i 1999, og redigeret af Anne Holmen og Karen Lund.

UC2

Kig også på www.uc2.dk, som er hjemmesiden for Videncenter for tosprogethed og interkulturalitet (UC2) og på www.ufe.dk, som er hjemmesiden for den faglige organisation for undervisere for tosprogede elever. Her kan man finde mange relevante og aktuelle artikler, der retter sig mod professionelle undervisere i dansk som andetsprog.

Dansk Flygtningehjælps kurser

Hold i øvrigt øje med, hvornår der udbydes sprogtræningskurser for frivillige i Dansk Flygtningehjælp. Se den aktuelle oversigt og tilmeld dig [her](#).

Litteratur om lektiehjælpen

Har du brug for materialer til lektiehjælpen, kan du finde et udpluk af undervisningsbøger på denne liste. En anden mulighed er at gå på biblioteket, som har et stort udvalg af undervisningsmaterialer, som du kan bruge direkte i lektiehjælpen.

Hvad hedder det på dansk

Af Birgit Olsen. Koster 160 kr. Illustreret billedordbog med ca. 1.800 ord. Ordbogen bruges til begynderundervisning i dansk som andetsprog - både til børn, unge og voksne, i børnehaver, i indskolingen og på særforsorgsområdet. Bogen kan anvendes i alle sammenhænge, hvor der er brug for billedstøtte, fx til undervisning i begreber.

Læsefidusen

Læsefidusen er sjove, letlæselige bøger for de mindre klassetrin. De kan lånes på biblioteket eller købes på www.e-boghandel.dk.

Dus med dansk

På Forlaget Delta kan man finde mange gode danskhæfter til sprogtræning for børn og unge på forskellige klassetrin. Bl.a.: 'Dus med dansk', 'Ordtræning', 'Ekstra Dansk'. Læs mere på www.forlagetdelta.dk.

Sommer i byen, redigeret af Adil Erdem.

En samling af 16 skønlitterære tekster skrevet af indvandrerlærere til deres elever. De beskriver indvandrerrelevante emner som kultursammenstød, sprogbarrierer og racisme, men også almenmenneskelige problemer som død, savn, nederlag og livsglæde.

Mølleparken-serien

Med titlerne Møde i Mølleparken, Brand i Mølleparken, Fest i Mølleparken og Farvel til Mølleparken. Skrevet af Lisbeth Brønnum, lette at læse med kassettebånd til. Handler om livet i en beboelsesejendom, hvor der bor mange forskellige mennesker.

Ligetil.nu

En hjemmeside med nyheder, der er lette at læse. Hjemmesiden er nem at finde rundt på. Svære ord og begreber bliver forklaret, og man kan også få artiklerne læst højt.

Danmark på let dansk

Bogen er skrevet til indvandrere og flygtninge, der er ved at lære dansk, og den er beregnet til brug på Danskuddannelsen. Bogens forfatter, Ulla Søgaard Thomsen, har fulgt en dansk families hverdag i nogle måneder. Gennem beskrivelsen af familiens liv får læseren en introduktion til dansk kultur og danske samfundsforhold.

Vores fællessprog – dansk på arabisk mv.

Silkeborg Daghøjskole har i samarbejde med deres studerende lavet en sammenlignende grammatikoversigt over dansk og hhv. arabisk, somali, vietnamesisk, serbokroatisk, swahili, persisk, tyrkisk, spansk, fransk og engelsk. Bøgerne hedder kan lånes på bibliotekerne.

Introduktion til det somaliske sprog

En lydlig og grammatisk sammenligning af dansk og somali af Christel Tarber. Amtscentret for Undervisning. Århus Amt. Vesterskovvej 4. 8660 Skanderborg. Tlf 87 93 39 33. <http://www.acu-aarhus.dk/>.

Danmarks Pædagogiske Bibliotek

Biblioteket har en stor samling af materialesæt. Se www.dpb.dpu.dk.

Billedbøger

Bøger med ingen eller kun meget lidt tekst kan være gode til sprogtræning med analfabeter. I

Visuel ordbog fra Politikens Forlag

Ordbogen har illustrationer af ord, kan være nyttig. Særligt hvis I arbejder med analfabeter eller helt nybegyndere.

Basisgrammatikken

Grammatikken, som er lavet af Barbara Fischer-Hansen og Ann Kledal kan anbefales til frivillige, som har brug for at slå den danske grammatik op i ny og næ.